

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžk/17/2018
Identifikačné číslo spisu: 6316208018
Dátum vydania rozhodnutia: 10.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6316208018.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): M. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., právne zastúpený: JUDr. Stanislav Rešutík, advokát so sídlom Nám. M. R. Štefánika č. 29/36, Brezno, proti žalovanému: Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Banskej Bystrici, krajský dopravný inšpektorát, Ul. 9. mája 1, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KRPZ-BB-KDI2-29-002/2016-CP zo dňa 28. októbra 2016, o kasačnej sťažnosti proti právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/54/2017-38 zo dňa 10. januára 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/54/2017-38 zo dňa 10. januára 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) napadnutým uznesením č. k. 24S/54/2017-38 zo dňa 10.01.2018 podľa § 98 ods. 1 písm. f/ S.s.p. odmietol žalobu sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KRPZ-BB-KDI2-29-002/2016-CP zo dňa 28.10.2016 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“), ktorým žalovaný odvolanie sťažovateľa zamietol a potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy - Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Brezne, okresného dopravného inšpektorátu č. ORPZ-BR-ODI2-121-008/2016-RSP zo dňa 24.08.2016 o odobrati vodičského oprávnenia v zmysle § 92 ods. 2 písm. b) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke.

2. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že dôvodom pre tento postup krajského súdu bola skutočnosť, že podanie žaloby sťažovateľom bez toho, aby na jej podanie a zastupovanie v konaní pred správnym súdom v uvedenej právnej veci splnomocnil advokáta alebo bez preukázania skutočnosti, že sám žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, je možné hodnotiť ako nesplnenie podmienky povinného právneho zastúpenia v zmysle § 49 ods. 1 S.s.p., pričom sťažovateľ bol správnym súdom o nutnosti právneho zastúpenia poučený listom zo dňa 07.07.2017.

II.

3. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť z dôvodov, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a podanie bolo nezákonne odmietnuté. Namietal, že uznesením krajského súdu č. k. 24S/54/2017-28 zo dňa 07.07.2017 bol sťažovateľ vyzvaný na doplnenie žaloby, pričom však vo výroku tohto uznesenia absentovala výzva na predloženie splnomocnenia na zastupovanie advokátom v konaní pred správny súd. Sťažovateľ na základe výzvy svoje podanie doplnil a následne krajský súd vydal napadnuté uznesenie, ktorým žalobu odmietol z dôvodu absencie právneho zastúpenia. Týmto uznesením došlo k porušeniu ústavných a medzinárodnoprávne garantovaných základných materiálnych princípov právneho štátu, najmä princípu materiálnej spravodlivosti a ochrany zákonnosti vrátane princípov riadneho a spravodlivého procesu, princípu právnej istoty a princípu predvídateľnosti práva ako aj princípu legitímnych očakávaní. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby kasačný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

III.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „kasačný súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti sťažovateľa (§ 453 ods. 1 a 2 S.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania podľa (§ 455 S.s.p.) a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

Podľa § 49 ods. 1 S. s. p. žalobca musí byť v konaní pred správny súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spisanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa § 49 ods. 2 S. s. p., žalobca nemusí byť zastúpený podľa odseku 1

a) vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu podľa § 12,

b) v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b) až e), g) a i),

c) v konaní o správnej žalobe vo veciach slobodného prístupu k informáciám podľa osobitného predpisu,

d) ak je žalovaný Centrum právnej pomoci.

Podľa § 26 ods. 1, 2 S.s.p., správny súd poskytuje účastníkom konania poučenie o ich procesných právach a povinnostiach. Túto povinnosť nemá, ak je účastník konania zastúpený advokátom alebo ak má účastník konania, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Správny súd poučí účastníkov konania o možnosti zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

Podľa § 462 ods. 1 S.s.p., ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

Podľa § 467 ods.3 S.s.p., ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

5. Sťažovateľ primárne namietal, že správny súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, kasačný súd uvádza, že pojem "právo na spravodlivý proces" nahrádza doterajší pojem "odňatie možnosti konať pred súdom", nakoľko obsahové znaky pojmu "právo na spravodlivý proces" vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva i Ústavného súdu Slovenskej republiky a v zmysle tohto pojmu musí konanie ako celok vykazovať znaky spravodlivosti; nestačí jedna izolovaná vada na uplatnenie kasačnej sťažnosti a naopak, ak konanie ako celok znaky spravodlivosti nevykazuje, bude kasačná sťažnosť v zmysle § 439 ods. 1 prípustná vždy. Taktiež namietal nezákonnosť odmietnutia

správnej žaloby zo strany správneho súdu, pričom tento dôvod je dôvodom špeciálnym popri ostatným dôvodom a je ako jediný vyhradený len pre typ rozhodnutia, ktorým súd odmietne podanie žalobcu, ktoré sťažovateľ nedoplnil alebo neopravil a pre tento nedostatok nie je možné v konaní pokračovať.

6. V súvislosti s uvedeným kasačný súd konštatuje, že v aplikačnom postupe krajského súdu zistil nesprávny procesný postup majúci za následok porušenie práva na spravodlivý proces ako aj nezákonné odmietnutie žaloby.

7. Kasačný súd z obsahu súdneho spisu zistil, že sťažovateľ bol po podaní správnej žaloby krajským súdom uznesením č. k. 24S/54/2017-28 zo dňa 07.07.2017 vyzvaný na doplnenie žaloby o označenie správneho súdu, označenie žalobcu, žalovaného, druhu žaloby, napadnutého rozhodnutia, dňa oznámenia napadnutého rozhodnutia, uvedenie dôvodov žaloby, o vyjadrenie či žiada nariadenie pojednávania a o žalobný návrh. K uzneseniu bol priložený list - poučenie zo dňa 07.07.2017, v ktorom bolo iba všeobecné poučenie- odcitované ustanovenia S.s.p., bez konkretizácie vo vzťahu k predmetnej veci vrátane iba všeobecne odcitovaného § 49 ods. 1, 2 S.s.p.

Sťažovateľ na základe výzvy žalobu doplnil a následne krajský súd vydal napadnuté uznesenie, ktorým žalobu odmietol z dôvodu absencie právneho zastúpenia.

8. Vo svetle uvedeného má kasačný súd za to, že žalobca nebol správnym súdom konkrétne poučený o nutnosti právneho zastúpenia a ani uznesením nebol vyzvaný na preukázanie právneho zastúpenia v konaní o správnej žalobe, čo malo za následok nesprávny procesný postup súdu. Pokiaľ ide o poučenie o procesných právach a povinnostiach, toto nemôže byť bezbrehé alebo úplne všeobecné, či paušálne. Rozsah poučenia závisí od konkrétnej procesnej situácie, v ktorej sa ocitne poučovaná osoba tak, aby poučenie bolo adresné a dosiahol sa ním zákonom stanovený cieľ, čo v predmetnej veci splnené nebolo. Kasačný súd poznamenáva, že ak nie je žalobca zastúpený advokátom v správnom súdnom konaní, na ktoré sa vzťahuje povinné zastúpenie, musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky. Pri odstraňovaní tejto procesnej podmienky sa treba vyvarovať prílišnému formalizmu, aby žalobcovi nebol odňatý prístup k správne súdu (čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Správny súd je preto v takom prípade povinný urobiť vhodné opatrenia na jeho odstránenie. Týmto opatrením je výzva správneho súdu nezastúpenému žalobcovi, aby si v primeranej lehote (§ 59 ods. 1 S.s.p.) zvolil advokáta, čo predpokladá aj § 98 ods. 1 S.s.p. Najneskôr spolu s uznesením je správny súd povinný poučiť žalobcu o tom, že ak si nezvolí advokáta ani v primeranej lehote určenej správnym súdom správny súd jeho žalobu odmietne. (Baricová, J., Fečík, M., Števíček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C.H.Beck, 2018, s.338, 340.)

9. Pokiaľ zákon (S.s.p.) v § 49 ods.1 veta druhá explicitne ustanovuje, že povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby, k tejto zákonnej podmienke nemožno pristupovať formalisticky a správny súd nemôže „automaticky“ žalobu odmietnuť, pretože by tým mohlo dôjsť k odmietnutiu spravodlivosti a porušenia práva na prístup k správne súdu (bližšie pozri uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 435/2014-www.ustavnysud.sk). V predmetnej veci krajskému súdu nič nebránilo, aby vyzval sťažovateľa aj na predloženie splnomocnenia udelenému advokátovi, nakoľko absencia zastúpenia žalobcu advokátom v správnom súdnom konaní, na ktoré sa vzťahuje povinné zastúpenie, musí mať v zásade povahu odstrániteľnej prekážky. Keďže žalobca nebol o možnosti odmietnutia správnym súdom poučený je žiaduce v ďalšom konaní poučiť sťažovateľa o povinnosti zastúpenia v konaní advokátom vrátane spísania žaloby (ak sám alebo jeho zamestnanec či člen nemá právnické vzdelanie) a zároveň ho vyzvať na predloženie plnomocnenstva udeleného advokátovi na zastupovanie v konkrétnom konaní. V závislosti od aktivity, resp. pasivity sťažovateľa bude do úvahy prichádzať odmietnutie žaloby alebo pokračovanie v konaní.

10. Vzhľadom na vyššie uvedené nebolo možné postupovať inak ako napadnuté uznesenie krajského súdu v zmysle § 462 ods. 1 S.s.p zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude krajský súd v zmysle ustanovenia § 469 S.s.p. viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí. Preto bude povinnosťou správneho súdu prvej inštancie v ďalšom konaní postupovať vo vyššie načrtnutej línii. Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov

kasačného konania (§ 467 ods. 3 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.